

Sygn. akt V U 246/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 maja 2023 r.

**Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w następującym składzie:**

Przewodniczący: Sędzia Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant: st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 25 maja 2023 r. w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku A. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w Ł. z siedzibą w Z.

o ustalenie kapitału początkowego

na skutek odwołania A. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w Ł. z siedzibą w Z.

z dnia (...) r. sygn.: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy A. P. prawo do przeliczenia kapitału początkowego z 10 kolejnych lat kalendarzowych od dnia 1 stycznia 1978 roku do dnia 31 grudnia 1987 roku ustalając wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia na poziomie 61,47%, pozostawiając organowi rentowemu szczegółowe wyliczenie świadczenia z uwzględnieniem, iż wynagrodzenie wnioskodawcy A. P. wynosiło:

- w 1978 roku – 37 403 (trzydzieści siedem tysięcy czterysta trzy) złote,

- w okresie od dnia 1 stycznia 1979 roku do dnia 28 lutego 1979 roku – 3 117 (trzy tysiące sto siedemnaście) złotych miesięcznie;

Sygn. akt V U 246/22

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 stycznia 2022r. w sprawie (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w Ł.. ustalili kapitał początkowy A. P. na kwotę 85307,53 zł.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego ZUS przyjął:

- podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 728,99zł., którą ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 59,71% przez kwotę bazową 1220,89zł. Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od 1 stycznia 1979r. do 31 grudnia 1988r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 59,71%.

- okresy składkowe w wymiarze 22 lat i 2 miesięcy i 9 dni oraz nieskładkowe w wymiarze 1 miesiąca;
- współczynnik proporcjonalny do osiągniętego na dzień 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego ustalono na poziomie 67,45%.
- średnie dalsze trwanie życia wynoszące 209 miesięcy.

W odwołaniu z dnia 1 marca 2022r. od decyzji ubezpieczony wnosił o ponowne obliczenie wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego. Do odwołania załączył dokumentację dotyczącą zatrudnienia w (...) R. za okres od 1 kwietnia 1975r. do 6 sierpnia 1975r. oraz w Zakładzie (...) za okres od 15 stycznia 1976r. do 28 lutego 1979r. Ostatecznie na rozprawie w dniu 20 września 2022r. A. P. oświadczył, że nie zgadza się z wynagrodzeniem jaki ZUS przyjął do wyliczenia kapitału początkowego z okresu zatrudnienia w Zakładzie (...) w okresie od 15 stycznia 1976r. do 28 lutego 1979r.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie. ZUS wskazał, że w kwestionowanych okresach do obliczenia kapitału początkowego za okres od 1 kwietnia 1975r. do 6 sierpnia 1975r. przyjął dane wskazane w legitymacji ubezpieczeniowej natomiast za okres od 15 stycznia 1976r. do 28 lutego 1979r. najniższe wynagrodzenie obowiązujące w tym czasie w j.g.u. proporcjonalnie do wymiaru czasu pracy, gdyż załączone angaże i umowy o pracę zawierają stawki godzinowe, które nie stanowią podstawy do wyliczenia wynagrodzenia.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony A. P. urodzony (...), złożył w dniu 27 grudnia 2021r. wniosek o emeryturę.

Decyzją z dnia 20 kwietnia 2022r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od (...) roku tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego.

Podstawę obliczenia emerytury stanowiła kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zaewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wyniosła 434172,01 zł. Emerytura stanowiła równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Emerytura zwiększona została z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników i po waloryzacji wyniosła 3006,84 zł.

(dowód: decyzja z dnia 20 kwietnia 2022r. k. 41 - akt ZUS)

Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego A. P. organ rentowy przyjął zarobki-dochód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od 1 stycznia 1979r. do 31 grudnia 1988r, a za sporny okres przyjął najniższe wynagrodzenie obowiązujące w tym czasie w j.g.u. proporcjonalnie do wymiaru czasu pracy.

(dowód: wykaz wprowadzonych dochodów ubezpieczonego k. 2 - akt kapitałowych ZUS)

Wnioskodawca A. P. od dnia 1 kwietnia 1975r. do 6 sierpnia 1975r. zatrudniony był w Gminnej Spółdzielni (...) w R. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy, na którym otrzymywał wynagrodzenie w wysokości 6,30 zł. na godzinę + 0,50zł. za prowadzenie pojazdu oraz premię uznaniową do 10%. Jego przeciętny miesięczny zarobek brutto wynosił w tym czasie 3.177 zł. Wynagrodzenie wnioskodawcy za cały okres zatrudnienia wyniosło 12 638zł.

(dowód: świadectwo pracy z 6 sierpnia 1975r. k. 8 akt kapitałowych, umowa o pracę z 15.04.1975 roku – k. 9 akt kapitałowych, legitymacja ubezpieczeniowa k. 12 – akt kapitałowych ZUS)

W okresie od 15 sierpnia 1975 roku do 12 stycznia 1976 roku wnioskodawca był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) (...) w O. na stanowisku robotnika budowlanego w pełnym wymiarze czasu pracy.

(dowód: świadectwo pracy – k. legitymacja ubezpieczeniowa – k. 7 akt emerytalnych)

Z tego Przedsiębiorstwa w dniu 12 stycznia 1976 roku wnioskodawca został przekazany do Zakładu (...) w K. na mocy porozumienia między zakładami, gdzie był zatrudniony w okresie od 15 stycznia 1976r. do 28 lutego 1979r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy.

Wynagrodzenie wnioskodawcy wynosiło:

- od 15 stycznia 1976 roku – 6,50zł. za godzinę + 2 zł. dodatek za prowadzenie pojazdu czyli łącznie 8,50zł. na godzinę + dodatek za OC + dodatek za czynności spedycyjne+ premia zgodnie z regulaminem premiowania;
- od 1 września 1976 roku – 8zł. na godzinę + 2 zł. dodatek za prowadzenie pojazdu czyli łącznie 10 zł. na godzinę;
- od 1 sierpnia 1977 roku – 8,40zł. na godzinę + 3 zł. za prowadzenie pojazdu czyli łącznie 11,40zł. na godzinę;
- od 1 maja 1978 roku - 9,30zł. na godzinę + 3 zł. za prowadzenie pojazdu czyli łącznie 12,30zł. na godzinę;

(dowód: angaż z 15.01.1976r. – akta osobowe, świadectwo pracy z 28 lutego 1979r. k. 7 – akt kapitałowych ZUS, angaż - k. 11 i 13 akt kapitałowych, świadectwo pracy z 15.09.2020 roku – k. 10 akt emerytalnych)

W początkowym okresie skarżący pracował jako kierowca samochodu Ż..

Od listopada 1976 roku wnioskodawca pracował już jako kierowca samochodu ciężarowego marki S. o ładowności 3,5 tony. Był to samochód ciężarowy z wywrotką. Przewoził nią materiały budowlane. Pracował co najmniej 8 godzin dziennie od 7 do 15 a w soboty 6 godzin. Często pracę wykonywał również w nadgodzinach.

Zarobki wnioskodawcy na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego były wyższe od zarobków S. Ł. pracującego na stanowisku kierowcy samochodu Ż.. Zarobki S. Ł. od 1 stycznia do 31 grudnia 1978 roku wyniosły 37 403zł., czyli 3117 zł. miesięcznie.

(dowód: zeznania świadka B. B. – protokół rozprawy z 20 września 2022 roku, zeznania świadka S. Ł. – protokół rozprawy z 6 grudnia 2022 roku, zeznania wnioskodawcy A. P.– protokół rozprawy z dnia 6 grudnia 2022r))

Najkorzystniejszym dla wnioskodawcy 10-leciem jest okres od 1 stycznia 1978 roku do 31 grudnia 1987. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyliczony z tych lat , przy uwzględnieniu, że wynagrodzenie ubezpieczonego w Zakładzie (...) w K. wynosiło od 1 stycznia 1978 do 28 lutego 1979 roku 3117 zł. miesięcznie wynosi 61,47%

(okoliczność bezsporna)

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył co następuje :

Odwołanie jest uzasadnione.

Stosownie do treści art. 114 ustęp 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887 ze zm.) prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji

w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

O ile podstawą ponownego ustalenia prawa do świadczeń lub ich wysokości mogą być tylko i wyłącznie nowe dowody, a zatem takie które nie były znane organowi rentowemu w poprzednim postępowaniu, to przymiot nowości nie dotyczy ujawnionych okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji. A zatem podstawą ponownego ustalenia prawa do świadczeń lub ich wysokości nie muszą być okoliczności, na które osoba ubiegająca się o świadczenia lub organ rentowy nie mogły powołać się w poprzednim postępowaniu, lecz takie, które powinny być znane przy dołożeniu minimum staranności, ale na skutek błędu lub przeoczenia nie zostały uwzględnione w poprzednim postępowaniu, a powodujące pominięcie ustalenia istnienia jednego z warunków uprawniających do świadczeń (tak. wyrok Sądu Najwyższego - Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z 2010-05-26, II UK 354/09).

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 roku (ust. 3).

Zaskarżoną decyzją organ rentowy odmówił ustalenia kapitału początkowego z zarobków osiągniętych przez wnioskodawcę w Zakładzie (...) w K. w okresie od 15 stycznia 1976 roku do 28 lutego 1979 roku, gdyż ubezpieczony nie przedstawił zaświadczenia o wysokości zarobków za ten okres, a jedynie świadectwo pracy z zarobkami na ostatnio zajmowanym stanowisku kierowcy oraz angaże, co nie jest wystarczające do przeliczenia świadczenia.

Wnioskodawca w istocie nie dysponował innymi dokumentami - poza świadectwem pracy i angażami - potwierdzającymi wysokość jego zarobków w Zakładzie (...) w K. w okresie od 15 stycznia 1976 roku do 28 lutego 1979 roku. Dokumenty, jakie przedłożył wnioskodawca - jak słusznie podnosi organ rentowy - nie są środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość zarobku lub dochodu stanowiącego podstawę wymiaru emerytury lub renty w rozumieniu § 21 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalne - rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz.U. Nr 1237, poz. 1412). Zgodnie bowiem z § 21 w/w rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość zarobku lub dochodu stanowiącego podstawę wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Nie mniej w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych, ubezpieczony może udowadniać okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe ustalone w cytowanym wyżej rozporządzeniu nie dotyczą bowiem postępowania sądowego.

Ubezpieczony celem wykazania wysokości zarobków w spornym okresie zatrudnienia od 15 stycznia 1976 roku do 28 lutego 1979 roku w Zakładzie (...) w K. przedstawił nie tylko świadectwo pracy i angaże, ale także dowód z zeznań świadka B. B. oraz S. Ł..

Świadkowie potwierdzili, że wnioskodawca w spornym okresie pracował jako kierowca. Wprawdzie świadek B. B. zeznał, że na początku wnioskodawca pracował jako pracownik budowlany, ale świadek musiał odnieść to do poprzedniej pracy wnioskodawcy w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) (...) w O., gdzie pracował w okresie od 15 sierpnia 1975 roku do 12 stycznia 1976 roku na stanowisku robotnika budowlanego. Z tego zakładu wnioskodawca trafił do Zakładu (...) w K. na zasadzie porozumienia między zakładami od początku na stanowisko kierowcy Ż., co potwierdzają angaże zawarte w aktach osobowych wnioskodawcy. Dlatego też Sąd nie dał wiary B. B. co do pracy wnioskodawcy w początkowym okresie zatrudnienia na stanowisku robotnika budowlanego. Jak wynika z akt osobowych wnioskodawcy i zeznań skarżącego od 15 stycznia 1976 roku był zatrudniony w charakterze kierowcy Ż. i na takim stanowisku pracował co najmniej do listopada 1976 roku tj. do momentu zatrudnienia w firmie świadka S. Ł.. S. Ł. został bowiem zatrudniony na stanowisku kierowcy Ż., który przejął po wnioskodawcy. Wnioskodawcy zaś - z racji posiadania uprawnień do kierowania samochodami ciężarowymi - powierzono stanowisko samochodu ciężarowego marki S. z wywrotką, którą przewoził materiały budowlane. Wynika to pośrednio także z zeznań świadka S. Ł., który pamięta, że jak tylko się zatrudnił, co miało miejsce w listopadzie 1976 roku, to wnioskodawca pracował już na stanowisku kierowcy S..

Zeznania świadka S. Ł. miały istotne znaczenie, gdyż pozwoliły na ustalenie wysokości wynagrodzenia skarżącego. Świadek z racji tego, że od 3 listopada 1976 roku do końca spornego okresu pracował razem z ubezpieczonym w Zakładzie (...) w K. na stanowisku kierowcy, dysponował bezpośrednią i szczegółową wiedzą co do wynagrodzenia kierowców. Świadek potwierdził, że jego wynagrodzenie na stanowisku kierowcy Ż. było niższe od wynagrodzenia wnioskodawcy na stanowisku kierowcy (...). Prawdziwość zeznań świadka potwierdzają zapisy świadectwa pracy S. Ł. z 31 marca 1979r., z którego wynika, iż ostatnie jego wynagrodzenie według kat. V tabela I wynosiło 9,30 zł za godzinę plus 2,50 zł dodatku za prowadzenie pojazdu. Taką samą stawkę godzinową miał wprowadzie wskazaną w świadectwie pracy wnioskodawcy. Nie mniej jego dodatek za prowadzenie pojazdu był wyższy i wynosił 3,00 zł. Wnioskodawca wprowadzie tak jak i świadek pracował w pełnym wymiarze czasu pracy i w pracujące soboty, ale jako kierowca S. miał więcej pracy w nadgodzinach. Świadek S. Ł. ma udokumentowaną wysokość zarobków za rok 1978 rok w legitymacji ubezpieczeniowej. Zarobki te wyniosły 37.403 zł, a przeciętne miesięczne wynagrodzenie wyniosło 3.117 zł.

Ponieważ zeznania świadka i wnioskodawcy odnośnie wykonywanej przez A. P. pracy i jej wymiaru, są spójne, logiczne, uzupełniają się oraz co ważne znajdują potwierdzenie w materiale dowodowym w postaci dokumentów, to Sąd przyjął, że miesięczne wynagrodzenie wnioskodawcy z pewnością nie było niższe od zarobków świadka S. Ł.. Z tych względów Sąd przyjął, że od początku 1978r. do 28 lutego 1979 roku zarobki wnioskodawcy wynosiły miesięcznie nie mniej niż 3117 zł. tj. tyle ile w 1978 roku zarabiał świadek S. Ł.. Przyjęcie li tylko stawek wynikających z angaży wnioskodawcy za sporny okres byłoby bowiem dla niego krzywdzące, gdyż nie odzwierciedla rzeczywistej ilości przepracowanych godzin z uwagi na pracę w nadgodzinach oraz dodatków przysługujących kierowcom (dodatek spedycyjny, dodatek za OC) oraz premii. I tak wysokość wynagrodzenia wnioskodawcy wyliczona zgodnie ze stawkami godzinowymi wynikającymi z angaży w 1978 roku wynosiłaby 47,85%, a przy przyjęciu rzeczywistych zarobków świadka pracującego na niższym niż skarżący stanowisku w wysokości 3117zł. miesięcznie wynosi 63,78% przeciętnego wynagrodzenia.

Należy podkreślić, że wnioskodawca już we wcześniejszym okresie zatrudnienia w charakterze kierowcy w Gminnej Spółdzielni (...) w R., gdzie pracował od 1 kwietnia 1975 roku do 6 sierpnia 1975r., zarabiał średnio miesięcznie 3.177 zł. Powyższe przemawia za przyjęciem, że z pewnością na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego marki S. w późniejszym okresie tj. w 1977-1979 roku jego zarobki oscylowały w granicach tej kwoty, co utwierdza w przekonaniu co do tego, że zarobki wnioskodawcy z pewnością nie były niższe od udokumentowanych zarobków świadka S. Ł.. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że zarobki wnioskodawcy w 1975 roku stanowiły 51,45% przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy. Dlatego Sąd przyjął, że z pewnością zarobki wnioskodawcy na stanowisku kierowcy również w latach 1976- 1977 roku nie były niższe niż 50% przeciętnego wynagrodzenia. Lata 1976-1977 nie weszły jednak do podstawy wymiaru kapitału początkowego, gdyż najkorzystniejszym 10-leciem dla skarżącego są lata 1978-1987.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wnioskodawcy z uwzględnieniem zarobków z lat 1978-1987, wynosi 61,47% i jest wyższy od ustalonego w zaskarżonej decyzji, który wynosi 59,71%. Powyższe pozwala na przeliczenie kapitału w myśl art. 114 ust 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Wobec powyższego, na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 28 stycznia 2022r, w sprawie (...)i przyznał A. P. prawo do przeliczenia kapitału początkowego z 10 kolejnych lat kalendarzowych od dnia 1 stycznia 1978r. do 31 grudnia 1987r. ustając wskaźnik wysokości wymiaru świadczenia na poziomie 61,47% pozostawiając organowi rentowemu szczegółowe wyliczenie świadczenia, z uwzględnieniem, iż wynagrodzenie wnioskodawcy wynosiło w 1978r. 37.403 zł, a w okresie od stycznia do lutego 1979r. 3.117 zł miesięcznie.